
CASA MEMORIALĂ „VERONICA MICLE” DIN TÂRGU NEAMȚ

---

de Vasile Diaconu

Unul dintre locurile care păstrează vie amintirea poetei Veronica Micle (1850-1889) este casa memorială din Târgu Neamț, situată în vechea vatră a orașului, pe drumul care duce către Cetatea Neamț.

Construită de către Mănăstirea Neamț pe la anul 1834, spre a folosi ca mitoc și școală pentru călugări, clădirea a fost cumpărată în anul 1850 de Ana Câmpeanu (mama Veronicăi Micle), care a venit aici din Năsăud, după moartea soțului, împreună cu cei doi copii ai ei, Veronica și Radu¹. Nu știm care au fost motivele pentru care Mănăstirea Neamț a vândut această casă, dar este cert faptul că la 10 august 1850, Ana Câmpeanu devine proprietara acestui imobil, așa cum o arată și actul de vânzare-cumpărare:

„Declarăm că am vândut D-nei Ana Câmpeanu româncă din Năsăud - Transilvania, Casa Mănăstirii aflată în Tg. Neamț pe Ulița Mare - capătul Târgului despre Cetatea Neamț, în fața Școalei Grigore Ghica Vodă și a Spitalului Tg. Neamț, megieșită la răsărit cu Gh. Matiescu, la apus cu locul viran al Mănăstirii Neamț, la mieazănoapte cu Ulița Mare și la miazăzi cu apa și cu prundul Ozanei.

Casa, făcută de Mănăstirea Neamț pentru mitoc și școală, la anul 1834, din lemn și zid, acoperită cu draniță, având cerdac și compusă din patru odăi, nouă ferestre, șase uși și trei sobe cu horn, pe jos podeală, având în ogradă fântână, beciu, grajd și șură cu loc cu pomi împrejmuit cu gard de scânduri după întinderea și stăpânirea actuală. Toate aceste vândute cu prețul de (100) una sută galbeni pe care s-a vărsat la Casieria Sfintei Mănăstiri, pe deplin, în fața noastră, la facerea acestui document, de la cumpărătoarea care va deveni de astăzi stăpână pe casa arătată mai sus.

---

¹ G. Luca, *Târgu Neamț. Monografie*, Piatra-Neamț, 2008, p. 397.

Fig. 1. Casa memorială Veronica Micle, înainte și după restaurare

*Eu Ana Câmpeanu declar: am primit casa și am plătit întreg prețul.
Făcut azi 10 august 1850, semnat și întărit cu pecetea Sf. Mănăstiri
Neamțu și Secu”².*

Ana Câmpeanu și cei doi copii ai săi au locuit aici până în 1853, când se mută la Iași, dar casa rămâne în continuare în proprietatea familiei. După ce Veronica s-a căsătorit cu profesorul Ștefan Micle, în 1864, casa din Târgu Neamț îi este dăruită ca zestre, iar poeta a revenit aici adesea. În ultima perioadă a vieții, Veronica Micle s-a mutat la Mănăstirea Văratec, fapt ce a determinat-o să doneze casa, în anul 1886, maicilor de la această mănăstire:

„ACT DE DANIE. Eu subsemnata Doamnă Veronica Micle, cu domiciliul în Mănăstirea Văratice, donez, de a mea bunăvoie, Sf. Mănăstiri Văratice casa mea, mobilată cu toate atenansele, situată în Tg. Neamț, pe Ulița Mare, vizavi de școala no. 1 de băieți, Grigore Ghica Vodă și Spitalul Tg. Neamț. Casa o am proprietatea mea, ca zestre și moștenire de la defuncții mei părinți; deci dragostea mea este că dau cu toată inima și cu drag, casa mea în stăpânirea Mănăstirii Văratec, pentru a se instala în casă mitoc pentru primirea maicilor, care vin la spital, bolnave, și au nevoie de îngrijirea doctorului, și a celor care vin la oraș pentru a-și târgui. Iar pe peretele casei să fie afișat o placă de marmoră pe care va fi scris pentru pomenire de generația actuală și viitoare «Casa Veronica Micle».

Semnat proprie de mine, Veronica Micle.

Făcut la Mănăstirea Văratec, anul 1886, octombrie 12”³.

Această placă a fost fixată în anul 1939 de către mai mulți nășăudeni veniți în vizită la Târgu Neamț, cu mențiunea „În această casă a locuit vremelnice Veronica Micle (1850-1889)”.

După câțiva ani, Mănăstirea Văratec a vândut casa cetățeanului Ion Grădinaru, din Târgu Neamț. În 1939, Nicolae Iorga, președinte al Comisiunii Monumentelor Istorice a făcut demersuri pentru recunoașterea ca monument istoric a acestei case:

*„MINISTERUL CULTELOR ȘI ARTELOR
COMISIUNEA MONUMENTELOR ISTORICE
18 iul. 1939*

În orașul Tg. Neamț, str. Ștefan cel Mare 12, există casa unde a locuit Veronica Micle. Această casă este monument istoric. Din reclamațiunea unui

² Gh. Radu, *Contribuții la istoria județului Neamț*, vol. II, Piatra-Neamț, 2009, p. 157.

³ *Ibidem*, p. 158.

comitet pentru restaurarea ei, reiese că primăria locală ar fi eliberat autorizația Nr. 1198/1939 locuitorului Ion Grădinaru ca să dărâme. În conformitate cu legea de conservare și restaurare a monumentelor istorice, acea casă fiind monument istoric nu se poate restaura, expropria, sau dărâma decât cu aprobarea Comisiunii Monumentelor Istorice. În consecință, avem onoarea a vă ruga să binevoiți a lua măsurile necesare pentru anularea autorizației de dărâmare și oprirea dărâmării acelei case de către actualul proprietar d-l Ion Grădinaru, care a și primit fondurile necesare pentru restaurarea casei.

Președinte, N. Iorga”⁴.

Ca urmare a acestui demers, prefectul de Neamț emite o adresă către primarul din Târgu Neamț pentru „a anula autorizațiunea No. 1198/1939, eliberată de dvs. pentru dărâmarea casei unde a locuit Veronica Micle, aflată în strada Ștefan cel Mare, no.12”. Primarul din Târgu Neamț, Ion Balan, îi răspunde prefectului tot printr-o adresă oficială prin care îl informa că a fost eliberată o autorizație de construcție pentru un imobil la adresa amintită, dar „nu în locul celei [casei - n.n.] vechi care e monument istoric” ci în spatele ei, fără a interveni asupra monumentului⁵.

La 17 mai 1948, părintele Constantin Matasă, în calitate sa de delegat al Comisiei Monumentelor Istorice din județul Neamț, întocmea următoarea constatare:

„Casa pe care Veronica Micle a avut-o în str. Ștefan cel Mare nr. 14 din Târgu Neamț este construită din lemn, dar încă în bună stare, deoarece actualul proprietar care locuiește în ea, a acoperit-o. Casa prezintă interes și prin aspectul ei pitoresc, păstrând atât în interior cât și în exterior un pronunțat caracter de vechime; merită doar să fie răscumpărată de stat cu jumătate din teren, porțiunea despre strada Ștefan cel Mare, teren pe care se găsește și casa. Restul de teren ce are fața spre Cuza Vodă, poate rămâne proprietarului, cu noua casă ce și-a construit-o din cărămidă, dar nu a terminat-o; la valoarea de astăzi a banului, despăgubirea proprietarului n-ar putea depăși suma de 70-80 de mii de lei, ceea ce ar fi aproape echivalent cu 200 de galbeni, preț stabilit la tribunal prin Consiliul de Judecată Nr.3451/1948.

Primăria din Târgu Neamț, ar trebui să contribuie și ea cu jumătate din această sumă; odată intrată casa în patrimoniul statului și pentru ca C. M. I. să nu aibă grija ei, s-ar putea conveni cu Mănăstirea Văratec spre a da o maică, care să stea în casă. În acest caz, în camera cea mai mare, să se organizeze un mic muzeu, neavând voie să locuiască nimeni în ea, iar în celelalte două, să poată găzdui maicele de la Văratice când vin la Târgul Neamț în interesul mănăstirii”⁶.

⁴ Ibidem, p. 156.

⁵ Ibidem.

⁶ Gh. Dumitroaia (coord.), *In memoriam Constantin Matasă*, BMA, X, Piatra-Neamț, 2001, p. 174.

Așa cum se observă din documentul prezentat anterior, încă din anul 1948 se preconiza amenajarea unui muzeu memorial în această casă, deși era nevoie de o reabilitare a acesteia (fig. 1).

Și în anii următori s-au făcut demersuri pentru salvarea acestui imobil și transformarea lui în casă memorială. Astfel, profesorul Dumitru Constantinescu, fondatorul actualului Muzeu de Istorie și Etnografie Târgu Neamț, a înaintat mai multe adrese oficiale către Mitropolia Moldovei și Sucevei, Filiala Arhivelor Statului Năsăud, Arhivele Statului Cluj și Arhivele Statului Bacău, pentru a obține informații necesare în legătură cu casa poetei Veronica Micle din Târgu Neamț. Redăm în cele ce urmează câteva fragmente din aceste adrese, cu scopul de a ilustra interesul manifestat de profesorul D. Constantinescu pentru a fi păstrată fosta casă a familiei Micle⁷.

„Către
Mitropolia Moldovei și Sucevei
Iași

Pentru a stabili dacă imobilul din Tg. Neamț, str. V. I. Lenin, nr. 16, a aparținut în secolul trecut familiei Câmpeanu, părinții Veronicăi Micle și în consecință dacă însăși poeta a locuit în casa, pe care înainte de ultimul război mondial a fost o placă de marmură cu caracter comemorativ...vă rugăm să binevoiți a da deslegare mănăstirii Văratice, ca să ne dea voie să cercetăm arhiva din trecut, unde avem suficiente dovezi documentare privitoare la acest imobil.

Sef. Secție Învăț. și Cult.
ss.

Directorul Muzeului
D. Constantinescu”

Iată și un fragment din adresa înaintată Filialei Năsăud a Arhivelor Statului:

„La adresa dvs. nr. 353 din 13. VIII a.c [1960], vă aducem cele mai vii mulțumiri și vă aducem la cunoștință că rezultatele obținute în urma cercetărilor întreprinse în legătură cu născădeanca Veronica Micle și cu imobilul pe care l-a avut în Tg. Neamț, sunt dintre cele mai bune [...].

Placa de marmură pusă de născădeni în 1939 și demontată fără rațiune mai târziu, a avut deci un temei bine justificat și în prezent noi ne străduim să adunăm material documentar pentru această casă, care merită cu prisosință să devină casă memorială”⁸.

⁷ Arhiva Muzeului de Istorie și Etnografie Târgu Neamț, dosar nr. 1/1960, f. 106.

⁸ *Ibidem*, f. 114.

Fig. 2. Imagini din expoziția permanentă

Toate aceste demersuri vor fi duse la îndeplinire abia după 1982, când imobilul este preluat de Complexul Muzeal Județean Neamț.

Din acest moment se poate vorbi cu adevărat despre Casa Memorială „Veronica Micle”, instituție muzeală care a reușit să păstreze vie amintirea poetei și să pună în valoare complexa personalitate a acesteia.

Expoziția permanentă a cunoscut la rândul ei mai multe reorganizări, ultima fiind realizată chiar în 2010, cu prilejul împlinirii a 160 de la nașterea poetei. Cu această ocazie, casa a fost renovată, iar expoziția din interior a fost actualizată și adusă la un nivel care permite publicului vizitator să descopere atmosfera epocii în care a trăit și a scris Veronica Micle (fig. 2).

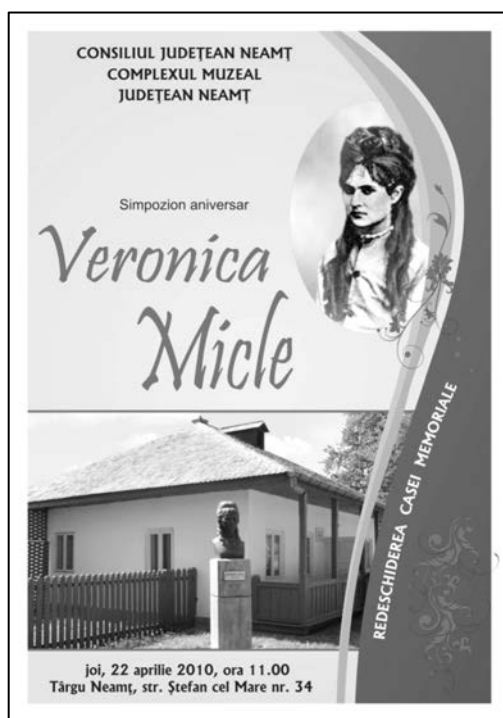

Fig. 3. Afișul care a anunțat redeschiderea expoziției

În cele trei săli de expoziție sunt prezentate pe larg principalele momente din viața și activitatea literară a poetei.

Prima încăpere cuprinde mai multe vitrine, obiecte personale și panouri care prezintă biografia poetei, prietenia dintre ea și Mihai Eminescu, mărturii contemporane referitoare la personalitatea ei, dar și opinii privitoare la creația sa

literară. Sunt expuse fotocopii după manuscrise, corespondență, documente și cărți, care evidențiază personalitatea și talentul muzei eminesciene.

În cea de a doua încăpere pot fi văzute piese de mobilier și îmbrăcăminte, specifice celei de-a doua jumătăți a secolului al XIX-lea, care ilustrează fidel ambianța epocii, mai ales că unele dintre acestea au aparținut familiei poetei.

A treia sală a expoziției se identifică de fapt cu spațiul de lucru al Veronicăi Micle, iar piesa de rezistență este chiar biroul la care poeta a scris o parte din poeziile sale și scrisorile către Eminescu. În această încăpere pot fi admirate și alte obiecte de valoare: un frumos suport de argint pentru cărți, o călmară deosebită, oglinda mare de cristal, piese de mobilier.

Deși nu are o existență îndelungată ca și instituție muzeală, Casa Memorială „Veronica Micle”, este unul dintre puținele locuri care acordă atenția cuvenită celei care a fost considerată muza lui Eminescu, iar numărul apreciabil de vizitatori care trec pragul acestei case constituie o dovadă în plus că Veronica Micle are o importanță aparte între personalitățile feminine ale literaturii române.

LA MAISON MÉMORIELLE „VERONICA MICLE” DE TÂRGU NEAMȚ

Résumé

Parmi les institutions muséales de la ville de Târgu Neamț, à côté du Musée mémorial „Ion Creangă” de Humulești, la Citadelle de Neamț et le Musée d’Histoire et Ethnographie, se remarque aussi la Maison mémorielle „Veronica Micle”, un point touristique important où sont représentées la vie, la personnalité et la création littéraire de la poétesse considérée „la muse” de Mihai Eminescu.

La maison où fonctionne le musée a été construite en 1834 et achetée par la mère de la poétesse, Ana Câmpeanu, en 1850, du Monastère de Neamț. En 1864, après le mariage avec Ștefan Micle, Veronica a reçu en dot la maison.

Vers la fin de sa vie, Veronica s’est retirée à Văratec et a donné la maison au Monastère qui, ultérieurement, l’a vendue à un habitant de la ville.

L’historien N. Iorga, le prêtre C. Matasă et le professeur D. Constantinescu ont apprécié l’importance de cette construction et ont fait les démarches nécessaires pour sa conservation et sa transformation en musée.

Elle est devenue musée mémorial après l’entrée sous l’administration du Complexe Muséal du Département de Neamț. On y retrouve des images, des livres, des documents et nombreux objets personnels qui ont appartenu à la poétesse ou qui se rapportent à sa vie et à ses écrits.